

Publiek

Op 1 januari 1978 werd Sandra de Heus aangetrokken om zich bezig te houden met de navolgende opdracht:

'Verkennd onderzoek naar de specifieke mogelijkheden die de verzameling en het verzamelgebied van het Zuiderzeemuseum bieden voor doelgerichte educatieve begeleiding van deelgroepen uit het publiek.' Daarnaast een 'verkennd onderzoek in het Zuiderzeegebied met als doel het opsporen van die groepen, die voor gerichte educatieve begeleiding in bovenbedoelde zin in aanmerking komen'.

De volgende fase zal zijn 'het samen met de leerkrachten opstellen en formuleren van de inhoud van de educatieve programma's' en 'het ontwerpen van een schema voor de organisatie van bovenbedoelde programma's'. 'Het vastleggen van de resultaten van bovengenoemde onderzoeken en de voorstellen voor de praktische verwerking vormt de afsluiting van het project.

Al dadelijk rees de vraag: 'Wie is het publiek? Wie zijn eigenlijk de bezoekers van het Zuiderzeemuseum?'

Het publiek valt in twee groepen te verdelen: de individuele bezoeker en de bezoeker in groepsverband, maar veel duidelijker wordt dan het beeld van het publiek niet.

Men komt al snel tot de volgende vragen: welke groepen en wat is de aard van de groepen? Wie is bijvoorbeeld de individuele bezoeker? Is hij jong of oud? Waar komen de bezoekers vandaan? Hoe weten de bezoekers dat er een Zuiderzeemuseum in Enkhuizen is? Als de bezoekers het Zuiderzeemuseum kennen, zijn zij dan al in het museum geweest, of komen zij voor de tweede keer? Hoe ervaren de bezoekers het Zuiderzeemuseum? Hebben zij kritiek op of suggesties?

Deze vragen kunnen alleen beantwoord worden door de bezoekers zelf. En de meest voor de hand liggende methode om dit de bezoekers te vragen is een enquête. De bedoeling is om drie maal een steekproef van acht dagen te houden, en de resultaten hiervan samen te voegen zodat 'het publiek' een wat duidelijker gezicht gaat krijgen.

Om zich een beeld te kunnen vormen van de groepen werd nagegaan welke soort groepen naar het museum kwamen in de voorafgaande jaren. De gegevens bleken te onnauwkeurig. Vanaf het begin van het jaar wordt nu getracht om elke groep die het museum binnenkomt een vragenlijstje te laten invullen.

'Educatieve begeleiding' is een begrip met vele gezichten. Ogenblikkelijk werd de vraag gehoord 'is begeleiding wel zo nodig?'. Het blijkt echter dat bezoekers graag willen weten

wat zij zien. Begeleiding kan op twee manieren uitgevoerd worden: op directe en op indirecte wijze.

Een directe begeleiding is bijvoorbeeld de rondleiding. Het blijkt in de drukke zomermaanden vrijwel niet mogelijk om bezoekers rond te leiden. Toch wordt het nog gedaan, wat veel inzet en enthousiasme van de rondleiders vraagt en wat oplettendheid en een goed gehoor (want de groepen zijn vaak te groot) van de bezoeker vergt. De museumcollectie is groot en bezoekers kunnen meer vragen dan de rondleider kan beantwoorden. Om dit te ondervangen wordt nu geprobeerd zoveel mogelijk gegevens van de collectie voorwerpen tezamen te brengen, zodat daarna de achtergrondinformatie naar de rondleiders wordt doorgegeven. Hierbij is ook de hulp van stafleden van het museum ingeroepen, die met mondelinge toelichting een aanvulling geven op het schriftelijke materiaal. Een indirecte wijze van informatie-overdracht is het gebruik van audio-visuele middelen zoals dia-projectie en video. Het voordeel hiervan is dat bepaalde thema's behandeld kunnen worden, men kan met dia's of film het gebruik van bepaalde voorwerpen illustreren, de informatie kan op elk gewenst moment verkregen worden. Voor de bezoeker is het aantrekkelijk, vooral na een lange wandeling door het museum, om even te kunnen uitrusten. Het gebruik van audio-visuele middelen zal echter op korte termijn in het Zuiderzeemuseum niet gerealiseerd kunnen worden. Gebrek aan mankracht is de spelbreker.

Een andere indirecte wijze van informatie-overdracht is de schriftelijke begeleiding. Zo werd voor de individuele bezoeker een 'kijktocht' gemaakt. Het is niet de bedoeling dat deze kijktocht een gids door het museum is, maar de opzet is om op veel gehoorde vragen een antwoord te geven en op die voorwerpen te wijzen waarover men normaal gesproken heen kijkt omdat 'er al zo veel te zien is'.

Bij het groepsbezoek is er een categorie die zich duidelijk onderscheidt, namelijk de schoolgaande jeugd, die vooral in de maanden mei en juni (tijdens de schoolreizen) naar het museum komt.

Doordat het Zuiderzeemuseum een vaste opstelling van de collectie heeft is het mogelijk een vragenlijst voor deze groep bezoekers op te stellen in de vorm van 'een speurtocht'. Meer dan 1000 kinderen zijn in de test-periode hiermede aan de slag gegaan. De ervaringen waren met de experimenteergroepen positief. Het resultaat is dat er nu een definitieve speurtocht voor kinderen van 10 tot 14 jaar beschikbaar is. Ook gezinnen met kinderen, die vooral op de zondagen het museum bezoeken kunnen hiervan gebruik maken. Voor de leeftijdscategorie 6 tot 10 en 14 tot 16 jaar zouden dergelijke speurtochten gemaakt moeten worden, maar voor dit jaar zal dit - gezien de tijd - niet meer mogelijk zijn.

Bij het testen van 'de speurtocht' hebben de leerkrachten middels een vragenlijst, hun mening gegeven over deze werkwijze. De veel gehoorde opmerking was 'dat dit als kennis-making met het museum zeer geschikt was. De speurtocht prikkelt de belangstelling en de zelfwerkzaamheid van de kinderen'. Daarnaast zouden projecten gemaakt kunnen worden voor bijvoorbeeld het vak 'geschiedenis', of het nijverheidsonderwijs 'mode-geschiedenis' (klederdrachten, handenarbeid (volkskunst), projecten over oude ambachten e.d.

Het museum echter is nog te weinig ingespeeld op de vragen vanuit het onderwijs. Hoewel het een schat van informatie herbergt, is de gedachte 'het museum als bron voor educatie' zeer jong, waaraan het museum zelf nog wat moet wennen.